



## اگر دعوت مردم کوفه نبود، آیا امام حسین قیام می‌کرد؟

عوامل مهم قیام و نهضت امام(ع)، درخواست بیعت از امام برای یزید و فشار ابن زیاد در این باره، دوم، دعوت مردم کوفه از امام به عراق برای مبارزه با یزید، و سومین عامل امر به معروف و نهی از منکر که امام(ع) از روز اول حرکت خود این شعار را مطرح کردند.

عوامل مهم قیام و نهضت امام(ع)، درخواست بیعت از امام برای یزید و فشار ابن زیاد در این باره، دوم، دعوت مردم کوفه از امام به عراق برای مبارزه با یزید، و سومین عامل امر به معروف و نهی از منکر که امام(ع) از روز اول حرکت خود این شعار را مطرح کردند.

بی شک نقش اجابت دعوت مردم کوفه بسیار مهم و باارزش است؛ زیرا حضرت در پاسخ مردمی که از اطاعت یزید سرپیچی نموده و او را برای رهبری خود دعوت کرده بودند، آمادگی خود را اعلام نمود و اگر اوضاع مساعد بود، حتما اقدام به تشکیل حکومت اسلامی می‌کرد.

خودداری حضرت از بیعت با یزید، ارزش بیشتری دارد؛ چون امام بارها اعلام کرد که به هیچ قیمتی حاضر به بیعت با یزید نیست؛ زیرا بیعت با یزید نه تنها به معنای صحه گذاشتن بر خلافت شخص فاسق و فاسدی چون او بود، بلکه به معنای تأیید بدعت بزرگی مثل تأسیس رژیم سلطنتی بود که معاویه آن را پایه گذاری کرده بود. اما با این همه عامل سوم، یعنی امر به معروف و نهی از منکر اهمیت بیشتری دارد؛ زیرا در اینجا عکس العمل حضرت، نه دفاعی بود و نه همکاری و تعاون و اجابت دعوت مردم؛ بلکه جنبه ی تهاجمی و اعتراض داشت. اگر بگوییم دعوت مردم کوفه عامل اساسی بود، پس وقتی خبر شهادت مسلم و بی وفایی کوفیان به امام رسید، امام می‌بایست دست از مواضع خود برمی داشت و مسیر آمده را باز می‌گشت؛ لکن شورانگیزترین و داغترین خطبه‌های آن حضرت بعد از ماجرای شهادت مسلم بن عقیل و هانی بن عروه بود.

امام حسین (ع) خبر مرگ مسلم را که شنید، چشمهایش پر از اشک شد، ولی فوراً این آیه را تلاوت کرد: «من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا الله علیه فمنهم من قضی نحبه و منهم من ینتظر و ما بدلوا تبديلا». (۱)

استاد مطهری برداشت خود را از واکنش امام حسین (ع) چنین می‌دانند: امام با خواندن این آیه می‌خواهد بفهماند که ما فقط برای کوفه نیامدیم. کوفه سقوط کرد که حرکت ما، فقط معلول دعوت مردم کوفه که نبوده است. این یکی از عوامل بود، که برای ما این وظیفه را ایجاد می‌کرد که عجالتا از مکه بیاییم به طرف کوفه. ما وظیفه ی بزرگتر و سنگین تری داریم.

شهید مطهری، در جایی دیگر نیز می‌گوید: در ماه رجب و شعبان که ایام عمره است، مردم از اطراف و اکناف به مکه می‌آیند و بهتر می‌توان مردم را ارشاد کرد و آگاهی داد. بعد هم موسم حج فرامی‌رسد که فرصت مناسب تری برای تبلیغ است. بعد از حدود دو ماه توقف در مکه، - است که - نامه‌های مردم کوفه می‌رسد. با این توضیح، اگر یزید برای بیعت گرفتن از امام حسین (ع) فشار نمی‌آورد، باز هم امام سکوت نمی‌کرد؛ و نیز دانستیم که اگر دعوت کوفیان نبود، باز هم امام بنابر وظیفه ی شرعی خود یعنی مسأله ی مهم و اصلی امر به معروف و نهی از منکر، دست به قیام می‌زد و انقلاب بوجود می‌آورد. (۲)

۱- بر ساحل عاشورا، نیم‌نگاهی به زندگانی حسین بن علی (ع)، هادی قطبی ص ۱۱۶

۲- همان به نقل از حماسه حسینی، ج ۲